

eSalut 2.0

Novembre 2010

INTRODUCCIÓ

Les TIC aplicades a la salut estan desenvolupant un camp important d'innovació i creixement econòmic ([veure informe anterior](#)). Però més enllà d'aquesta constatació, la mediatització de la informació a través d'aquestes tecnologies està transformant la medicina i la salut, en la forma com es practica i en els resultats que s'obtenen. Això succeeix a un ritme molt més accelerat des de l'explosió de l'anomenada [web 2.0](#), és a dir serveis interactius on els usuaris no siguin simples consumidors sinó que exerceixen un paper clau en la creació de continguts.

Sigui com sigui, [nombroses investigacions](#) mostren la transformació de la medicina i la sanitat a la societat xarxa. Un exemple recent és la detecció d'epidèmies de grip a partir de cerques a Internet, un estudi publicat recentment a [Nature](#).

En termes de comunicació, la idea d'una nova era per a la salut al món digital va començar al 2007 a partir de las pròpies revistes científiques (veure per exemple l'article [Network Medicine](#) publicat al New England Journal of Medicine). Per una altra banda, les enormes expectatives econòmiques de la e-salut estan promovent des de fa dècades nous models de negoci a Internet. Como en tot el que es refereix a serveis i continguts digitals, [no ha estat fàcil trobar models de negoci viables](#) al llarg del temps i no només per a les empreses sinó també per als mateixos ciutadans. Com símptoma de maduresa, la pròpia investigació científica avalua periòdicament l'efectivitat de moltes iniciatives 2.0 en termes de millores en els tractaments, la investigació i la qualitat. En aquest sentit val la pena tenir en compte els congressos anuals de [Medicina 2.0](#), el proper dels quals se celebrarà a Maastricht (Holanda) al novembre.

La comunitat Salut 2.0

Un grup de consultors i emprenedors ubicats a San Francisco, encapçalats per [Matthew Holt](#) i Indu Subaiya han sabut aglutinar la creixent comunitat interessada per la salut 2.0 en les conferències [Health 2.0](#) que es venen celebrant des del 2007 i que reuneixen a tecnòlegs, comunicadors, gestors, activistes i emprenedors, entre altres perfils.

Aquest és el [vídeo introductori](#) de la primera conferència on es resumeix el missatge de que el context socioeconòmic modela la salut i la medicina en cada època, i que avui aquest context està protagonitzat per les TIC. Health 2.0 va sortir d'Amèrica el passat mes d'abril per viatjar a Paris. La trobada de Paris ha confrontat dos models, el nord-americà i l'europèu alhora que ha permès posar-se al dia en l'evolució i l'ús dels diferents serveis como es pot comprovar en el [vídeo introductori d'aquesta edició](#) i en la [presentació](#) oficial.

Públic vs Privat / Europeu vs Nord-americà

A Europa, el lideratge de la e-salut s'exerceix majoritàriament des d'organismes governamentals ja que la sanitat és un pilar bàsic de l'estat del benestar. Estats Units està en plena [reforma de la sanitat](#) cap a un model més universal però, fins ara, en aquest país, ha predominat gairebé exclusivament el sector privat. Per això, els models de negoci 2.0 dirigits directament a pacients no sembla que puguin existir a Europa tan fàcilment com als Estats Units. No només és una qüestió de qui presta l'assistència, el context legal és molt desfavorable. La normativa europea que regula la publicitat, per exemple, impedeix als laboratoris o asseguradores difondre informació mèdica entre el públic general.

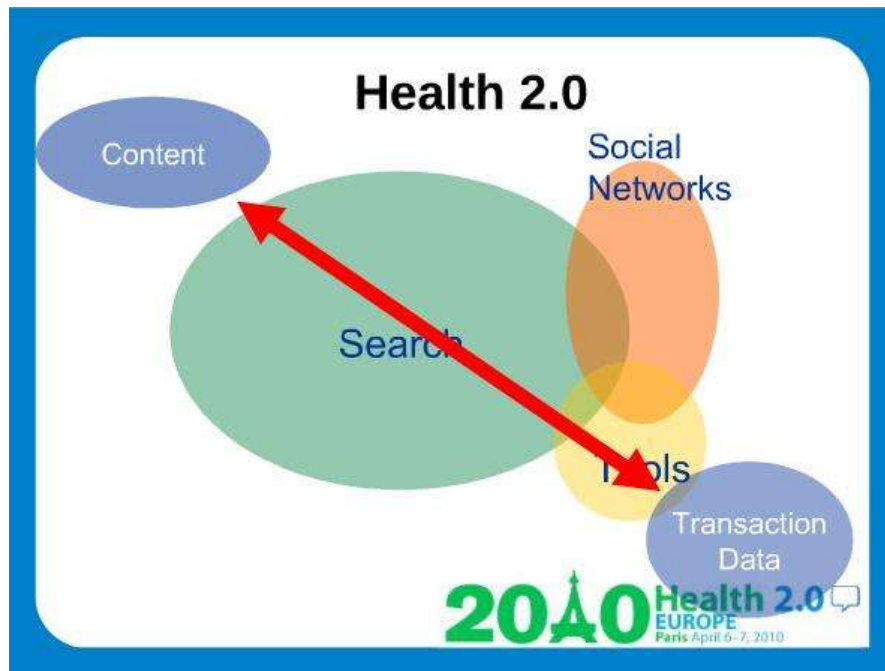
Els projectes europeus, promoguts pels governs, se centren sobretot en millorar l'eficiència en la prestació de serveis i estalviar costos. Aquesta major implicació del sector públic a Europa no significa que aquesta no sigui un àrea de negocis, tot el contrari. Per a les empreses tecnològiques, és una oportunitat que els grans sistemes públics de salut adoptin els seus estàndards i les seves solucions. Existeixen també iniciatives de continguts dirigides a pacients i professionals, encara que en menor mesura que als EUA, però, amb tot, s'estan desenvolupant a Europa prou projectes com per alimentar també una nodrida comunitat interessada per la salut 2.0.

Si la visió europea surt majoritàriament de la necessitat de modernitzar i economitza la gestió sanitària finançada amb diners públics, en els darrers anys també s'ha incorporat la perspectiva ciutadana. Facilitant informació de salut de qualitat, garantint l'accés a dades mèdiques i fomentant la participació, s'avança en els principis d'empoderament i transparència del govern del segle XXI o [e-Government](#). Tot i que aquest enfocament ciutadà està en molts dels discursos polítics, encara no s'han posat en marxa molts serveis, amb l'excepció de Gran Bretanya on el [projecte IT del National Health Service](#) inclou el portal [Choices](#) dirigit a usuaris, i el cas danès on els serveis del [portal governamental](#) han estat pioners des de fa dècades.

En qualsevol cas, l'e-salut es va imposant amb les dues visions: perquè estalvia costos en els processos de gestió i atenció i perquè els usuaris reclamen cada cop més implicació i participació.

Serveis dirigits a usuaris i professionals

Disposem des de buscadors i agregadors de fonts mèdiques ([MedWorm](#), [Orphanet](#), [Webicina](#), [ACOR](#)), comunitats de pacients ([PatientsLikeMe](#), [Imedo](#)) i de metges ([Sermo](#), [Doctors.net.uk](#)), llocs d'interaccions entre ambdós col·lectius ([iWantGreatCare](#)), assistència mèdica virtual via web ([Paginemedicihi.it](#)) o a través del mòbil ([3GDoctor](#)), fins a plataformes obertes on guardar dades personals de salut ([Google Health](#), [HealthVault de Microsoft](#)).

Els serveis relacionats amb la gestió i accés a la informació especialitzada tenen molt interès per als professionals i per alguns pacients però per al conjunt de la ciutadania es considera més útil una intermediació que filtri i interpreti les dades. En aquest sentit l'accés a informació de qualitat (comprensible) es contempla com un dret ciutadà i, alhora, com una oportunitat de negoci. Un exemple de mediació es el que ofereix el NHS britànic [valorant les notícies d'actualitat](#) des del punt de vista de salut. Per una altra banda, l'organització suïssa [HON](#) es dedica a atorgar un segell de qualitat a les webs mèdiques (intent similar al que va emprendre ja fa un temps el [Col·legi de Metges de Barcelona](#)). En ambdós casos aquesta tasca suposa un treball ingent, gairebé inabastable, que a més pot quedar desactualitzat ràpidament. Per això es parla també de validar les fonts en funció de la seva metodologia més que els continguts. La interacció entre pacients és poderosa com mostra l'èxit de [Patienslikeme](#) on els afectats de diverses malalties formen part de xarxes socials específiques per gestionar i millorar la informació de que disposen i compartir les vivències sobre els tractaments.

Per una altra banda, l'assistència virtual és necessària en ple segle XXI, ja que millora l'assistència i l'eficiència en el tractament de determinades patologies, claríssimament en malalties cròniques. En qualsevol cas, ajuda a la gestió i pot evitar desplaçaments innecessaris, facilitant consultes remotes. La ciutadania disposa de dispositius mòbils i d'ordinadors amb accés a Internet cada cop amb major proporció (més del 90% i del 50% de la població europea, respectivament), amb la qual cosa sembla lògic que, tant els sistemes públics como els privats els utilitzin como a canal habitual d'atenció i comunicació.

En aquest cas, són els prestadors els que van posant a disposició dels usuaris aquest tipus de serveis a mesura que van modernitzant la pròpia gestió de la salut i la medicina.

Pel que fa a les dades personals, l'accés a la pròpia història clínica es considera un dret ciutadà que han de garantir els sistemes públics i un valor afegit per als clients d'asseguradores i mútues, que alhora s'haurà de connectar amb la personalització dels serveis i continguts descrits anteriorment. A la [setmana e-health de Barcelona](#) es va comprovar com molts governs estan desenvolupant aquest tipus de projectes, entre ells [Catalunya](#).

Com es financen els serveis?

Els sistemes d'informació dirigits a professionals solen ser de subscripció via organitzacions, col·legis o societats científiques. El debat sobre com s'informen i formen els professionals avui dia té un altre aspecte que és el [del paper de les revistes científiques](#), que es mouen entre la costosa subscripció corporativa i una tímida incursió en el món 2.0. Novament es veu la necessitat de mediadors, en aquest cas dirigits a professionals i amb vocació global, l'exemple del quals podria ser [Webicina](#) on s'aglutinen recursos 2.0 per especialitats conjuntament amb les novetats (via RSS) de les publicacions mèdiques. En aquest sentit, es parla de models *freemium*. És a dir, de pagament per a les organitzacions que contracten serveis a mida, i gratuïts, amb menys prestacions i oberts, per a particulars, ja siguin professionals o públic en general.

Un model interessant és el de la comunitat de pacients [Patienslikeme](#) que s'autofinança perquè ha arribat a la massa crítica suficient i "ven" a tercers (laboratoris, especialistes, avaluadors, etc.) dades estadístiques i accés en directe als continguts amb les dades personals dels pacients ocultes. La comunitat és tan poderosa que en el seu si s'estan dissenyant estudis clínics de tot tipus d'acord amb metges i laboratoris.

Es demana als governs que, més que subvencionar directament serveis de salut 2.0, certifiquin les fonts fiables i promoguin iniciatives de mediació que facin comprensible i interpretable la informació especialitzada i la compartició: llocs promoguts pels propis pacients, per professionals de la medicina o per editors (incloent blockaires) que garanteixin:

- Utilitat en termes d'eficiència i eficàcia per als usuaris de la sanitat.
- Capacitació ciutadana en la societat de la informació i el coneixement mitjançant l'accés a dades i continguts fiables de salut.
- Sostenibilitat en el finançament públic.
- Impuls a la recerca en tots els camps relacionats de la biomedicina i la gestió sanitària.

- Impuls a empreses i emprenedors que, ahora, promoguin la innovació en sectors TIC, continguts, biomedicina i gestió.

Més informació

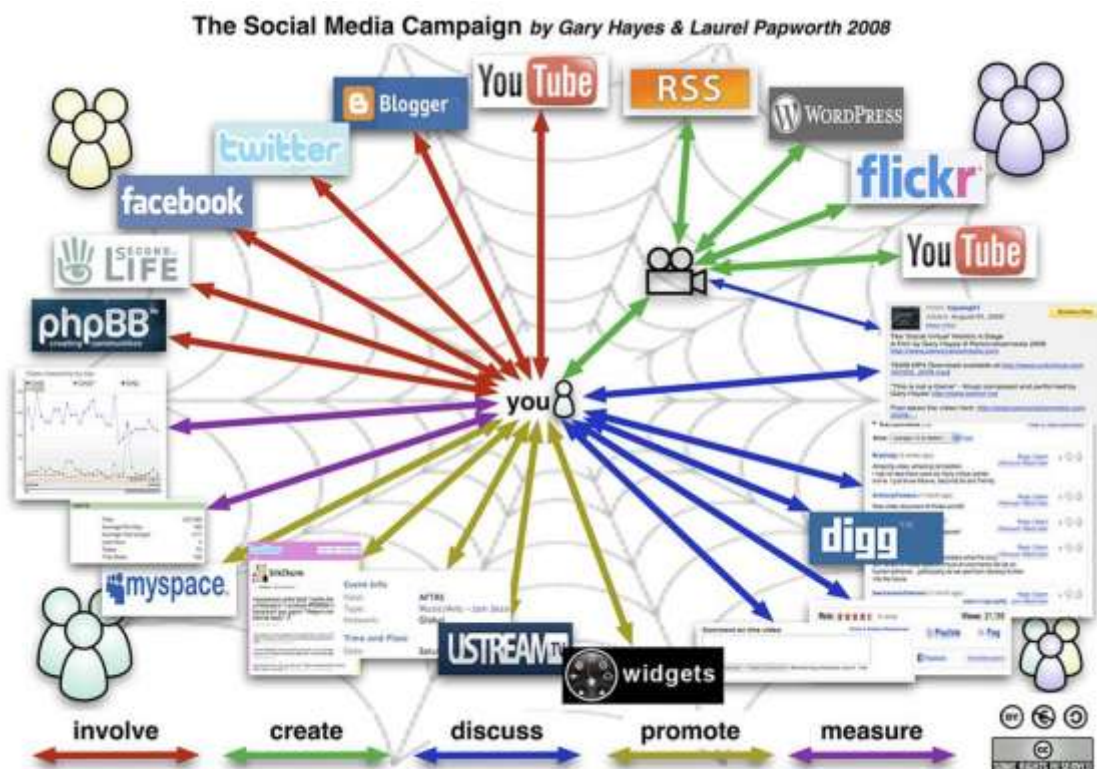
[Edició especial del Journal of Medical Internet Research sobre Medicine 2.0](#)

[Conclusions de Matthew Holt en el bloc oficial de la conferència Health 2.0](#)

Oportunitats laborals

Empreses tecnològiques i consultores estan oferint a gestors sanitaris públics i privats serveis per a la construcció d'aplicacions, plataformes, repositoris de dades, llocs i aplicacions web i tele-assistència, entre altres.

Els enginyers/enginyeres poden trobar oportunitats en tots aquests àmbits directament com a tecnòlegs, consultors o analistes, però també desenvolupant rols que tenen a veure amb la intermediació, a mig camí entre la tecnologia i la comunicació i amb l'univers 2.0, tal com es mostra en aquest esquema:

1. Direcció de projectes Salut 2.0

- Disseny i consultoria, conjuntament amb professionals de la salut, de plataformes, serveis i continguts (sector públic i privat).
- Elaboració de projectes, plans de negoci i assessoria per a empreses del sector salut.
- Formació de professionals en serveis de salut 2.0.
- Gestió del canvi i consultoria d'organització en projectes de salut 2.0 per a professionals (públics i privats, corporatius o individuals).

2. Plataformes tecnològiques interactives 2.0

- Disseny i consultoria de projectes tecnològics.
- Construcció dels elements tecnològics i gestió de múltiples proveïdors.
- Manteniment i evolució a noves funcionalitats.

3. Gestió de sistemes d'informació i bases de dades

- Disseny i consultoria de projectes tecnològics.
- Construcció dels elements tecnològics i gestió de múltiples proveïdors.
- Manteniment i evolució a noves funcionalitats.

4. Infomediació (conjuntament amb experts de la salut i de la comunicació)

- Disseny, consultoria i manteniment de projectes d'implicació de pacients i professionals (*involve*).
- Co-creació de continguts i serveis amb la interacció de pacients i professionals (*create*).
- Foment i moderació de debats i fòrums amb usuaris i professionals (*discuss*).
- Promoció i difusió de continguts i serveis de salut 2.0 (*promote*).
- Anàlisi de mètriques, indicadors i resultats de la interacció 2.0 (*measure*).